

Dosarul nr. 2ra-206/19

Prima instanță: Judecătoria Edineț, sediul central (jud. C. Prisacari)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. A. Garbuz, A. Ciobanu, Iu. Grosu)

DECIZIE

27 februarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Galina Stratulat
Dumitru Mardari
Mariana Pitic
Iurie Bejenaru

examinând recursurile declarate de Inspectoratul de Poliție Ocnîța și de Nelea Cozma, reprezentată de avocatul Igor Țurcanu,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Nelea Cozma împotriva Inspectoratului de Poliție Ocnîța și Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 11 octombrie 2018 a Curții de Apel Bălți prin care a fost admis apelul declarat de Nelea Cozma, reprezentată de avocatul Igor Țurcanu, a fost casată hotărârea din 25 aprilie 2018 a Judecătoriei Edineț, sediul central și a fost emisă o nouă hotărâre de admitere parțială a acțiunii,

c o n s t a t ă :

La data de 30 noiembrie 2017, Nelea Cozma a depus cerere de chemare în judecată împotriva Inspectoratului de Poliție Ocnîța și Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamanta a invocat că la data de 30 decembrie 2017, în baza plîngerii depuse la IP Ocnîța de Primarul s. Mereșeuca, Albu Emilia, în privința sa a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție, fiind învinuită de comiterea contravenției prevăzută de art. 65¹ Codul contravențional, și anume de faptul că dânsa, pe o perioadă îndelungată, a comis orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, bazată pe criteriul de opinie, manifestată în procesul educațional, inclusiv la evaluarea cunoștințelor acumulate, manifestată asupra elevilor clasei a IX-a și elevului clasei a II-a, xxxxx.

A indicat că materialul contravențional acumulat, împreună cu procesul-verbal cu privire la contravenție întocmit de către agentul constatator al IP Ocnîța, locotenent major de poliție Olga Socican, în baza art. 395 Codul contravențional, au

fost expediate, potrivit competenței, spre soluționare Judecătorei Edineț, sediul Ocnița.

A menționat că, în urma examinării cauzei contravenționale pornite în privința sa, la data de 07 martie 2017, Judecătoria Edineț, sediul Ocnița a emis decizie de încetare a procesului contravențional pornit în privința sa în baza art. 65 Codul contravențional, în legătură cu lipsa faptului contravenției în acțiunile sale.

Prin decizia Curții de Apel Bălți a fost respins recursul agentului constator Socican Olga, ca nefondat, cu menținerea hotărârii fără modificări. Astfel, decizia Judecătorei Edineț, sediul Ocnița a devenit irevocabilă, fapt din care rezultă că agentul constator a intentat dosar contravențional în privința sa fără a ține cont că învinuirile aduse sunt nefondate. A susținut că agentul constator, fără a face o investigație minuțioasă a cazului, a sesizat Direcția de învățământ din Ocnița și Inspectoratul Școlar Național despre aplicarea violenței psihologice asupra elevilor Gimnaziului Mereșeuca, r-nul Ocnița de către reclamantă.

A mai menționat că rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea sa a fost la nivel Republican, deoarece agentul constator a sesizat Direcția de învățământ din raionul Ocnița și Inspectoratul Școlar Național, și respectiv a fost inițiată ancheta de serviciu și convocat Consiliul de Etică și Disciplină despre aplicarea violenței psihologice asupra elevilor Gimnaziului Mereșeuca, r-nul Ocnița de către reclamantă.

A considerat că prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, și anume IP Ocnița, i-a fost cauzat un prejudiciu material considerabil, pentru deplasările la organele de drept pe parcursul procesului, cât și în instanțele judecătorești în perioada anilor 2016 - 2017, având de suportat și cheltuieli de asistență juridică.

Totodată, a mai considerat că este o legătură directă între învinuirile aduse și agravarea stării de sănătate, comunicând în acest sens că, se află la evidența dispanserică cu diabet zaharat de tipul II formă gravă și hipertensiune de gradul III. Or, în perioada de timp 16 ianuarie 2017 – 20 ianuarie 2017, din cauza învinuirilor aduse de către organele de urmărire penală, starea sa de sănătate s-a agravat considerabil, fiind deseori nevoită să-și i-a concediu medical.

A susținut că acțiunile ilegale ale organelor de urmărire penală au jucat un rol negativ în viața, activitatea și reputația sa profesională formată timp de 38 de ani, fiindu-i create obstacole morale la îndeplinirea obligațiilor de serviciu, nervozitate, pierdere de timp, energie, fiind stresată prin examinarea cazului dat la Consiliul de Etică, efectuarea anchetei de serviciu precum și discutată negativ în satul natal, suferințe psihice. Mai mult ca atât, prin acțiunile organelor de urmărire penală i-a fost lezată demnitatea și reputația profesională, prin ce a fost cauzat un prejudiciu moral considerabil.

Reclamanta și-a întemeiat acțiunea pe prevederile art. 14, 1398, 1405, 1422-1423 Codul civil, Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din data de 25.02.1998 și a solicitat încasarea de la Inspectoratul de Poliție Ocnița a prejudiciul moral cauzat în mărime de 20000 de lei pentru atragerea ilegală la răspundere contravențională, a sumei de 5000 de lei cu titlu de cheltuieli pentru asistența juridică pe cauză contravențională în baza bonului de

plată, precum și încasarea cheltuielilor de asistență juridică suportate în legătură cu examinarea cauzei date.

Prin încheierea din 01 martie 2018 a Judecătoriei Edineț, sediul central, în temeiul art. 62 alin. (1) Codul de procedură civilă s-a dispus înștiințarea Ministerului Justiției al RM despre posibilitatea de a interveni în procesul în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Cozma Nelea împotriva Inspectoratului de Poliție Ocnița, intervenient accesoriu Ministerul Justiției al RM privind repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală în calitate de copârât (f.d. 129).

Prin hotărârea din 25 aprilie 2018 a Judecătoriei Edineț, sediul central, a fost respinsă acțiunea depusă de Nelea Cozma.

La data de 04 mai 2018, Nelea Cozma, reprezentată de avocatul Igor Țurcanu, a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii contestate cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

Prin decizia din 11 octombrie 2018 a Curții de Apel Bălți a fost admis apelul declarat de Nelea Cozma, reprezentată de avocatul Igor Țurcanu, a fost casată hotărârea primei instanțe și a fost emisă o nouă hotărâre prin care acțiunea Nelei Cozma a fost admisă parțial și a fost încasat de la Inspectoratul de Poliție Ocnița în beneficiul Nelei Cozma suma de 5000 de lei cu titlu de prejudiciu material (cheltuieli de asistență juridică în cauza contravențională) și suma de 2500 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, în rest, acțiunea în partea reparării prejudiciului moral a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

La data de 07 decembrie 2018, Inspectoratul de Poliție Ocnița, a declarat recurs împotriva deciziei din 11 octombrie 2018 a Curții de Apel Bălți, solicitând casarea deciziei instanței de apel, cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului, Inspectoratul de Poliție Ocnița, a indicat că instanța de apel a interpretat eronat normele de drept material. Astfel, instanța a elucidat și a dat apreciere numai argumentelor expuse de apelant, totodată considerându-le întemeiate, iar argumentele invocate de către Inspectoratul de Poliție Ocnița nu au fost luate în considerare.

A mai indicat că instanța de apel nu a luat în calcul că, atât la baza ordinului nr. 55 „c” (01.02) din 25 noiembrie 2016, cât și a ordinului nr. 01 (01.02) din 02 ianuarie 2017 drept temei de sancționare a fost ordinul nr. 134 din 21 noiembrie 2016, emis de Direcția de Învățământ Ocnița și nicidecum în baza sesizării făcute de agentul constator. Mai mult ca atât, de către instanța de apel nu s-a luat în calcul că intimata Nelea Cozma nu a contestat legalitatea ordinelor de sancționare, ceea ce demonstrează că ultima a fost de acord cu pedeapsa aplicată.

A menționat că acțiunile agentului constator nu au purtat nici un caracter ilegal, acesta exercitând-și atribuțiile conform competenței și în limitele prevederilor legale, fiind obligat să inițieze cauza contravențională și să expedieze materialele acumulate pentru emiterea deciziei instanței de judecată, astfel în situația în care procesul contravențional a fost încetat din lipsa de fapte contravenționale, nu poate fi învinovățit agentul constator.

La fel, a menționat recurentul că intimata nu a probat faptul că prin acțiunile agentului constator i-ar fi fost cauzat prejudiciu sănătății, moral și material.

La data de 17 ianuarie 2019, Nelea Cozma, reprezentată de Igor Țurcanu, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel în partea respingerii pretențiilor de reparare a prejudiciului moral și de încasare a cheltuielilor de asistență juridică, cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că nu este de acord cu decizia instanțe de apel deoarece aceasta a aplicat eronat normele de drept material. Nu a ținut cont instanța de apel de prevederile art. 13 alin. (1) din Legea nr. 1545 din 02 februarie 1998, care prevede că prejudiciul material și moral cauzat prin aplicarea ilicită a amenzilor contravenționale de către alte organe decât instanța de judecată se repară de către acesta. Astfel, în cazul dat, tragerea la răspundere contravențională a fost efectuată de Inspectoratul de Poliție Ocnița, iar instanțele de judecată prin hotărârile sale, devenite irevocabile, au stabilit că IP Ocnița în mod ilegal a constatat comiterea contravenției de către reclamantă, nefiind stabilită fapta comiterii contravenției de către aceasta.

A susținut că prejudiciul material și moral cauzat recurenteii Nelea Cozma a survenit în urma acțiunilor organului care a adoptat procesul verbal cu privire la contravenție întocmit în privința acesteia, și anume de Inspectoratul de Poliție Ocnița.

La data de 04 februarie 2019 Inspectoratul de Poliție Ocnița a depus referință la recursul declarat de Nelea Cozma, reprezentată de avocatul Igor Țurcanu, solicitând declararea recursului ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului atestă că decizia Curții de Apel Bălți a fost emisă la 11 octombrie 2018.

La data de 06 noiembrie 2018, Curtea de Ape Bălți a expediat părților copia deciziei integrale, pe care Inspectoratul de Poliție Ocnița a recepționat-o la 12 noiembrie 2018. Astfel, recursul declarat de ultimul la data de 07 decembrie 2018, este în termen.

Tot din actele cauzei rezultă că avocatul Igor Țurcanu a recepționat decizia instanței de apel la data de 12 noiembrie 2018 (f.d. 204). Astfel, termenul de depunerea cererii de recurs a început să curgă de la data de 13 ianuarie 2019, însă data de 13 ianuarie 2019 fiind zi de duminică, iar 14 ianuarie 2019 este ziua Hramului Bisericii din mun. Edineț (Sfintul Vasile) zi nelucrătoare. Ca urmare, la data de 15 ianuarie 2018, în termenul prevăzut de lege, Nelea Cozma, reprezentată de avocatul Igor Țurcanu, a declarat recurs.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de Nelea Cozma, reprezentată de avocatul Igor Țurcanu neîntemeiat și care urmează a fi respins, iar recursul declarat de Inspectoratul de Poliție Ocnița întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) prevede că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Pe parcursul examinării cauzei s-a stabilit că Nelea Cozma a depus cerere de chemare în judecată împotriva Inspectoratul de Poliție Ocnița, Ministerului Justiției al RM prin care a solicitat încasarea de la Inspectoratul de Poliție Ocnița a sumei de 20000 de lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat pentru atragerea ilegală la răspundere contravențională și a sumei de 5000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică suportate în legătură cu examinarea cauzei contravenționale, precum și încasarea cheltuielilor de asistență juridică suportate în legătură cu examinarea cauzei date.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea cauzei în fond a ajuns la concluzia respingerii acțiunii ca fiind neîntemeiată, motivând că la caz nu sunt aplicabile prevederile Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XII din 25 februarie 1998. La fel, a concluzionat că de partea reclamantă nu au fost dovedite faptele invocate în cererea de chemare în judecată, prin probe necesare, veridice, incontestabile pertinente și concludente.

Instanța de apel a casat această soluție și a emis o nouă hotărâre de admitere parțială a acțiunii cu încasarea de la Inspectoratul de Poliție Ocnița în beneficiul Nelei Cozma a sumei de 5000 de lei cu titlu de prejudiciu material (cheltuieli de asistență juridică în cauza contravențională) și 2500 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată. A motivat instanța de apel că, la caz sunt aplicabile prevederile Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești. A stabilit instanța de apel că în cazul dat, atragerea la răspundere contravențională a fost efectuată de către Inspectoratul de Poliție Ocnița, iar instanțele judecătorești prin hotărârile lor, devenite irevocabile, au stabilit că Inspectoratul de Poliție Ocnița în mod ilegal a constatat comiterea contravenției de către reclamantă. Totodată, instanța de apel a respins pretenția cu privire la repararea prejudiciului moral motivând că reclamanta nu a prezentat probe care ar dovedea legătura causală între învinuirile aduse și starea sănătății, apărarea demnității și reputației profesionale.

Verificând legalitatea deciziei contestate în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că, instanța de apel, la examinarea cauzei, a aplicat eronat normele de drept material și nu a dat o apreciere corespunzătoare probelor administrate la actele pricinii, pe când, în speță, prima instanță a emis o concluzie

legală și întemeiată reieșind din următoarele.

Conform art. 1405 Codul civil, prejudiciul cauzat persoanei fizice prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declarației scrise de a nu părăsi localitatea, prin aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunității se repară de către stat integral, indiferent de vinovăția persoanelor de răspundere ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată.

Conform art. 1422 Codul civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc. Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial. Reformația prejudiciului moral se face și în lipsa vinovăției autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală arestului preventiv sau a declarației scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunității și în alte cazuri prevăzute de lege.

În acest context, a menționat prima instanță că statul răspunde patrimonial pentru prejudiciul adus persoanei prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii instanțelor judecătorești. Totodată, elucidarea cazurilor și condițiilor de răspundere patrimonială se face prin lege specială, actualmente, o asemenea lege specială este Legea nr. 1545-XII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Or, conform art. 3 alin. (1) din Legea nr. 1545-XII din 25 februarie 1998, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma: reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală; condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunității; efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării suspendării ilegale din lucru (funcție), precum și în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice; supunerii ilegale la arest administrativ, reținerii ilegale sau aplicării ilegale a amenzii administrative de către instanța de judecată; efectuării măsurilor operative de investigații cu încălcarea prevederilor legislației; ridicării ilegale a documentelor contabile, a documente, a banilor, a ștampilelor, precum și în urma blocării conturilor bancare.

Conform art. 6 alin. (1) din Legea nr. 1545-XII din 25 februarie 1998, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilit de prezenta lege, apare în cazul: devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare; scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeuri de reabilitare, adoptării de către instanța judecătorească a hotărârii cu privire la anularea arestului contravențional în legătură cu reabilitarea persoanei fizice; adoptă către judecătorul

de instrucție, în condițiile art. 313 alin. (5) din Codul de procedură penală, în privința persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, a încheierii privind declararea nulității actelor sau acțiunilor organului de urmărire penală sau organului care exercită activitate specială de investigații.

Astfel, reieșind din condițiile normelor legale, enumerate, Colegiul conchide că prima instanță just a concluzionat că nici o condiție din cele citate supra nu se regăsesc în justificarea pretențiilor reclamantei/recurente Nelea Cozma.

În acest sens este de menționat că, în cazul în care se pretinde încasarea prejudiciului moral și material cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecată, urmează să existe și să fie întrunite cumulativ (minim o condiție) atât circumstanțele prevăzute la art. 6 - dreptul la repararea prejudiciului, cât și la art. 3 - cazurile de reparare a prejudiciului material și moral, în condiția în care, normele în cauză sunt indisolubile și nu pot fi aplicate separat.

Răspunderea contravențională, decurge în mod obiectiv, din săvârșirea unei fapte ilicite care naște dreptul statului de a aplica sancțiunea prevăzută de norma juridică încălcată și obligația făptuitorului de a suporta consecințele faptei comise.

Astfel, în situația din speță, Colegiul reține că reclamanta Nelea Cozma n-a fost supusă ilegal arestului contravențional, reținerii contravenționale ilegale, precum și nu i-a fost aplicată ilegal amenda contravențională pentru a solicita compensarea prejudiciului moral din bugetul de stat în baza Legii nr. 1545.

La fel, temeinic și legal prima instanță a menționat că la caz, obligația de a dovedi faptul pricinuirii prejudiciului moral (suferințe psihice sau fizice suportate) o exercită partea vătămată, de aceea în cererea despre compensarea prejudiciului moral trebuie să indice cine, în ce circumstanțe și în baza căror acțiuni/inacțiuni i-au cauzat suferințe morale (psihice) sau fizice și prin ce se manifestă acestea.

Drept urmare, la examinarea cauzei, prima instanță a constatat cu certitudine faptul că, la data de 30 decembrie 2016 în privința Nelei Cozma a fost întocmit un proces-verbal cu privire la contravenție în baza art. 65¹ Codul contravențional (în vigoare la acel moment) care prevedea răspundere contravențională pentru orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, bazată pe criteriu opiniei, manifestată în procesul educațional, inclusiv la evaluarea cunoștințelor acumulate.

Conform procesului-verbal întocmit de agentul constatator a fost descrisă fapta, și anume că Nelea Cozma, în s. Mereșeuca, r-nul Edineț, o perioadă îndelungată de timp a comis orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, bazată pe criteriul de opinie, apartenență politică sau orice alt criteriu manifestat în procesul educațional, inclusiv evaluarea cunoștințelor acumulate asupra elevilor clasei a IX-a și elevului clasei a II-a xxxxx (f.d. 18).

Prima instanță a stabilit că procesul-verbal cu privire la contravenție întocmit de către Inspectoratul de Poliție Ocnița în privința Nelei Cozma în baza art. 65¹ Codul contravențional, în temeiul art. 395 Codul contravențional a fost expediat conform competenței, spre soluționare Judecătoria Edineț, sediul Ocnița.

Prin decizia nr. 4-13-17 din 07 martie 2017 a Judecătoria Edineț, sediul Ocnița a fost încetat procesul contravențional pornit în privința Nelei Cozma în baza art. 65¹ Codul contravențional, în legătură cu lipsa faptului contravenției (f.d. 44-45).

La fel, în cadrul judecării cauzei în prima instanță s-a stabilit că prin decizia nr. 4r-224/2017 din 03 mai 2017 a Curții de Apel Bălți, a fost respins recursul agentului constator declarat împotriva deciziei Judecătoriei Edineț, sediul Ocnîța din 07 martie 2017, în cauza contravențională în privința Nelei Cozma, în baza art. 65¹ Codul contravențional, cu menținerea hotărârii fără modificări (f.d. 46-47).

Astfel, făcând o apreciere a materialelor cauzei, instanța de recurs consideră că prima instanță just a concluzionat că în privința reclamantei sancțiunea contravențională nu a fost aplicată de Inspectoratul de Poliție Ocnîța, procesul verbal cu privire la contravenție a fost expediat conform competenței instanței de judecată, iar prin decizia Judecătoriei Edineț, sediul Ocnîța procesul contravențional, pornit în privința reclamantei Cozma Nelea a fost încetat, hotărârea fiind menținută de către instanța ierarhic superioară prin decizie definitivă și irevocabilă.

În consecință, Colegiul conchide că prima instanță just a calificat acțiunea reclamantei privind repararea prejudiciului moral din bugetul de stat drept una neîntemeiată și abuzivă, în condițiile în care pretențiile acesteia nu se regăsesc a fi reglementate expres de dispozițiile prevăzute de Legea nr. 1545-XII din 25 februarie 1998. Astfel, în speță nu există temei juridic de a se solicita repararea prejudiciului material și moral cauzat, din contul statului.

Or, conform art. 1 din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XII din 25 februarie 1998, prezenta lege constituie actul legislativ de bază care reglementează cazurile, modul și condițiile de răspundere patrimonială a statutului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite comise în procesele penale și contravenționale de organele de urmărire penală, de procuratură și de instanțele judecătorești.

Colegiul menționează că în sensul prezentei legi, acțiuni ilicite sunt acțiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții, ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanța de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale (infrațiuni).

Astfel, la caz, Colegiul consideră greșită concluzia instanței de apel precum că prejudiciul material a fost produs în urma acțiunilor organului care a adoptat procesul-verbal cu privire la contravenție întocmit în privința Nelei Cozma și anume de către Inspectoratul de Poliție Ocnîța, deoarece acesta din urmă nu a aplicat amendă contravențională dar a expediat procesul verbal cu privire la contravenție pentru judecare conform competenței Judecătoriei Ocnîța, sediul central.

Or, conform celor enunțate, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma supunerii ilegale la arest contravențional, reținerii contravenționale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenționale de către instanța de judecată.

În acest context, instanța de recurs reține ca greșită și contrară prevederilor

normelor de drept material enunțate, concluzia instanței de apel de casare a hotărârii primei instanțe și emitere a unei noi hotărâri de admitere parțială a acțiunii, fiind întemeiată critica recurentului Inspectoratului de Poliție Ocnița în sensul că instanța de apel și-a fundamentat concluzia doar pe aplicarea eronată a normelor de drept material și pe argumentele reclamantei.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că, circumstanțele pricinii au fost constatate de prima instanță, însă normele de drept material au fost aplicate eronat de către instanța de apel și nu este necesară verificarea suplimentară a cărorva dovezi, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de Nelea Cozma, reprezentată de avocatul Igor Țurcanu, de a admite recursul declarat de Inspectoratul de Poliție Ocnița, de a casa integral decizia instanței de apel și de a menține hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art.445 alin. (1) lit. f) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Nelea Cozma, reprezentată de avocatul Igor Țurcanu.

Se admite recursul declarat de Inspectoratul de Poliție Ocnița.

Se casează decizia din 11 octombrie 2018 a Curții de Apel Bălți și se menține hotărârea din 25 aprilie 2018 a Judecătoriei Edineț, sediul central, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Nelea Cozma împotriva Inspectoratului de Poliție Ocnița și Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală și încasarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Galina Stratulat

Dumitru Mardari

Mariana Pitic

Iurie Bejenaru